

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนามนุษย์ เพื่อพัฒนาประเทศ ให้มีคุณภาพ มนุษย์จึงถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่เยาว์วัย และเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนเป็นทรัพยากรมนุษย์ส่วนหนึ่งของประเทศ แต่เนื่องจากสภาพความพิการที่เป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม จึงควรได้รับการพัฒนาด้านการศึกษาที่มีความพิเศษเฉพาะบุคคลมากกว่าคนอื่น ดังนั้นในการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ จึงมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อส่งเสริมให้คนพิการแต่ละคนสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของตน และสามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับคนปกติได้อย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 (2) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 10 “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน” มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 “ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง และให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้”

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ (สุกัญญา รัตนสังข์, 2547: 3) มีนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” นอกจากนี้ ปี พ.ศ. 2543 ได้มีนโยบายและเจตนารมณ์ที่จะขยายโอกาส และบริการทางการศึกษาสำหรับ คนพิการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีมติของคณะปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษว่า “คนพิการทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม” สอดคล้องกับคณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อรองรับ

การศึกษา ได้กำหนดบุคคลที่มีความบกพร่องที่ต้องการ การศึกษาพิเศษไว้ทั้งสิ้น 9 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน เพื่อความสะดวก ในการจัดการเรียนสอนให้ตรงตามความต้องการของแต่ละบุคคล โดยเด็กเหล่านี้ได้รับการให้เข้าเรียนร่วม ในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ จากผลการสำรวจข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด (สุกัญญา รัตนสังข์, 2547:3) ส่วนใหญ่เด็กพิการเรียนร่วมเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ร้อยละ 34) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ร้อยละ 21) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ (ร้อยละ 12) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ (ร้อยละ 19) และบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ร้อยละ 16) การเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดการศึกษาที่ให้โอกาสแก่เด็กที่มีความบกพร่องทุกประเภท ให้ได้รับประสบการณ์ และความรู้ในทุกๆ ด้านตามความสามารถ ความแตกต่าง ความพึงพอใจ เพื่อสร้างเจตคติให้คนพิการทุกคนมีความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโดยไม่ถูกแบ่งแยก เพราะสาเหตุจากความพิการ การจัดการศึกษาโดยรวม (Inclusion) หรือการเรียนร่วม (Inclusive) แบ่งได้ตามลักษณะความเหมาะสมแต่ละประเภทความพิการ คือ การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) และ การเรียนร่วมบางเวลาบางรายวิชา (Integration) เพื่อตอบสนองตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล

ผดุง อารยะวิญญู (2533 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ไชยโชติ, 2550 : 4) ได้แสดงข้อคิดเห็นว่า แม้การศึกษาพิเศษในประเทศไทย จะได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว แต่การจัดการศึกษาพิเศษในปัจจุบันก็ยังอยู่ในวงจำกัดเนื่องจากยังมีเด็กจำนวนมากที่ต้องการการศึกษาพิเศษ ซึ่งรัฐยังไม่สามารถจัดบริการได้ทั่วถึง ในระยะหลายปีที่ผ่านมาการขยายการศึกษาพิเศษ มุ่งเน้นการขยายโรงเรียนเฉพาะเด็กพิการ แทนการขยายโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เช่น การเรียนร่วมเต็มเวลาเรียนในห้องเรียนพิเศษ เรียนในห้องสอนเสริมวิชาการ ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการควรนำมาดำเนินการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับการจัดการศึกษาพิเศษของโลกปัจจุบัน ตามแผนการปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม และถึงแม้จะมีการจัดเตรียมและดำเนินการต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ แนวทางการจัดการเรียนร่วม เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาตามสภาพและความเหมาะสมแล้วก็ตาม แต่ยังมีปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่อการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม ทั้งในด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมและด้านการประสานงาน ปัญหาดังกล่าว ได้ผูกพันอยู่กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ

การจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนซึ่งมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการพิจารณาส่งเสริมการศึกษา แบบเรียนร่วม คณะจัดการศึกษาพิเศษโดยครอบครัวและชุมชนกระทรวงศึกษาธิการ (2547: 10) ได้ศึกษาผลการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษของหน่วยงานต่างๆ ผลการประเมินการจัดการศึกษา พิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมพบว่า มีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา สรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านบุคลากร มีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม ความรู้ ความสามารถด้าน การศึกษาพิเศษ เจตคติที่ดีและทักษะในการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนา ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และสถานศึกษาบางแห่งไม่มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) และการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan: IIP)

ด้านสภาพแวดล้อม ไม่มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กิจกรรมที่ส่งเสริม การเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ด้านสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณ พบว่าไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ หรืองบประมาณเพื่อใช้ในการ พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษอย่างเพียงพอ กล่าวคือ งบประมาณที่ได้รับ ไม่สอดคล้องกับจำนวนเด็กพิการที่เข้ารับบริการทางการศึกษาที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี การศึกษา ทำให้ค่าใช้จ่ายรายหัวในการดำเนินการต่ำกว่าเกณฑ์ที่เหมาะสม

นอกจากนี้ เบญจมา ชลธารรัตน์ (2546 : 2) กล่าวว่า ปัจจุบันแม้ว่าโรงเรียนจะดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นคือ โรงเรียนทั่วไปยังขาดความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ หรือที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ เช่น นโยบายการจัดการเรียนร่วม บุคลากร หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และงบประมาณ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าว มีประสิทธิภาพสูงสุดจึงได้จัดทำ “โครงสร้างซีท” เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการ ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อใช้วัดผล / ประเมินผล และขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการอื่นใดทางการศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนร่วม

ปี พ.ศ. 2547 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินงานโครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยคัดเลือกโรงเรียนในสังกัดที่มีความพร้อม ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้กรอบแนวคิดและ

กระบวนการตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) S - Student : มีการจัดการ กับนักเรียนทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความบกพร่องให้มีความพร้อมในการเรียนร่วม / E – Environment : มีการจัดการกับสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้อง / A – Activities : มีการจัดระบบกิจกรรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลและพัฒนาหลักสูตร เทคนิคการสอน การประสานความร่วมมือ การจัดตารางสอน การรายงานพัฒนาการความก้าวหน้าของผู้เรียน การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงงาน และอื่นๆ / T - Tools : เครื่องมือในการบริหารจัดการ: นโยบาย วัสดุทัศนัย พันธกิจ กฎระเบียบ กฎหมาย คน งบประมาณ เทคโนโลยี และอื่นๆ ตามลำดับ โดยการบริหาร โรงเรียนทั้งระบบ (มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย, 2548 : 2)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้รายงานสรุปการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในรอบที่ 1 (สำนักพิมพ์มติชน, 2552) พบว่า การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะเน้นด้านโครงสร้างมากเกินไปทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาเท่าที่ควร ดังนั้น จึงมีการกำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษารอบ 2 (2552 - 2561) โดยกำหนดเป้าหมายที่จะทำให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ในทุกระดับการศึกษาและทุกมิติ ทั้งนี้ ได้มุ่งเน้นใน 3 ประเด็นหลักที่จะทำให้เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษารอบ 2 ประสบความสำเร็จ คือ 1) คุณภาพ ซึ่งได้แก่การพัฒนาคุณภาพครู แหล่งเรียนรู้และการสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ 2) โอกาสที่จะทำให้คนไทยทุกคนรวมทั้งผู้พิการ ผู้ด้อย โอกาส และคนที่อยู่ห่างไกลความเจริญได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1-3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในความดูแล จำนวน 52 แห่ง ทั้งนี้โรงเรียนทุกแห่งมีรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมเต็มเวลา

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการเคลื่อนไหวเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการจัดการศึกษาพิเศษ และเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมยังประสบปัญหาในหลายๆ ด้าน เป็นผลทำให้ การจัดการศึกษาพิเศษไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และต้องการทราบถึงสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมที่มีบริบท การบริหารจัดการโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐาน ตามหลักการบริหารจัดการ

เรียนร่วมที่เป็นระบบ ว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยจำแนกตาม ประสิทธิภาพและสถานะของบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ การวิจัย ดังนี้

2.1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท เป็นฐาน ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1-3

2.2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท เป็นฐาน ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต1-3 ที่จำแนกตาม ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพด้านการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้าง ซีทเป็นฐานใน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1-3

3. ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยทำให้ทราบสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วม ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการเรียนร่วม เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนร่วม เป็นแนวทางให้ครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ จัดการศึกษา พิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้โครงสร้างซีท เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1-3

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต1-3 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

4.1 เนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีทเป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1-3 ภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งกำหนดองค์ประกอบไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนักเรียน (S - Student) 2) ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities) และ 4) ด้านเครื่องมือ (T - Tools)

4.2 พื้นที่

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1, 2 และเขต 3 จำนวน 52 โรงเรียน แบ่งจำนวนตามเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

4.2.1 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1
จำนวน 15 โรงเรียน

4.2.2 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด เขต 2
จำนวน 17 โรงเรียน

4.2.3 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3
จำนวน 20 โรงเรียน

4.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนทั่วไป (วิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์) ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จำนวน 208 คน

4.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนทั่วไป (วิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์) ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวน 164 คน

4.4 ตัวแปร ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่

1) เพศ

1.1) ชาย

1.2) หญิง

- 2) อายุ
 - 2.1) ต่ำกว่า 30 ปี
 - 2.2) ระหว่าง 30 - 39 ปี
 - 2.3) ระหว่าง 40 - 49 ปี
 - 2.4) ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป
- 3) ระดับการศึกษา
 - 3.1) ปริญญาตรี
 - 3.2) ปริญญาโท
 - 3.3) ปริญญาเอก หรืออื่น ๆ
- 4) ประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษ
 - 4.1) มีประสบการณ์การจัดการศึกษาพิเศษ
 - 4.2) ไม่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาพิเศษ
- 5) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท
 - 5.1) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
 - 5.2) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 5.3) เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา
 - 5.4) เด็กที่มีความบกพร่องสติปัญญา
 - 5.5) เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ
 - 5.6) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 5.7) เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์
 - 5.8) เด็กออทิสติก
 - 5.9) เด็กพิการซ้อน

4.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ สภาพการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ประกอบด้วยกัน 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านนักเรียน (S - Student)
- 2) ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment)
- 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities)
- 4) ด้านเครื่องมือ (T - Tools)

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบ เรียนร่วมเต็มเวลา โดยแบ่งการบริหารจัดการเป็น 4 ด้าน ได้แก่ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ เพื่อให้การศึกษา อยู่ในขอบข่ายของการวิจัย ผู้วิจัยนำตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดวิจัย ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท แตกต่างกัน

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท แตกต่างกัน

6.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท แตกต่างกัน

6.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท แตกต่างกัน

6.5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภทต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท แตกต่างกัน

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ ดังนี้

7.1 สภาพ หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต1-3

7.2 การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินการกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นระบบที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ต่างๆให้แก่ผู้เรียน ภายในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต1-3

7.3 การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติทุกคน โดยรับเข้ามาเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาและจัดให้ได้รับบริการพิเศษตามความต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคล

7.4 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องและที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาโดยเข้าเรียนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

7.5 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หมายถึง โรงเรียนที่เป็นตัวแทนของกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่จัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนแบบเต็มเวลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต1-3 จำนวน 52 โรงเรียน

7.6 โครงสร้างซีท หมายถึง โครงสร้างที่ใช้ในการดำเนินการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยมี องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

7.6.1 ด้านนักเรียน (S - Student) หมายถึง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไป

7.6.2 ด้านสภาพแวดล้อม (E-Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน การเรียนรู้ของนักเรียน เช่นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) และบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกโรงเรียน

7.6.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities) หมายถึง การบริหารจัดการหลักสูตรซึ่งรวมถึงการใช้ การปรับ และการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล

7.6.4 ด้านเครื่องมือ (T - Tools) หมายถึง นโยบาย งบประมาณ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกด้าน รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ

7.7 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) หมายถึง แผนการให้บริการทางการศึกษาพิเศษรายปีที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล โดย พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำ ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับระดับความสามารถของนักเรียนในปัจจุบัน ตลอดจนกำหนด สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล

7.8 ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสงขลา

7.9 ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ หรืองานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษตามโครงสร้างซีท (SEAT) ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1-3

7.10 ครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป หมายถึง ครูสอนวิชาภาษาไทย และครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยผู้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการสอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1-3

7.11 ผู้ที่มีประสบการณ์ผ่านการอบรมการศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนทั่วไป (สอนวิชาภาษาไทย สอนวิชาคณิตศาสตร์) ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1-3 ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม เช่น การบริหารจัดการเรียนร่วมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เทคนิคการสอน การจัดทำผลิตสื่อการสอน เป็นต้น

7.12 ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ผ่านการอบรมการศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนทั่วไป (วิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์) ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1-3 ที่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท(SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

8.1 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางให้ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลพื้นฐาน ไปใช้ในการวางแผนดำเนินงาน/การบริหารจัดการเรียนร่วม ภายใต้โครงสร้างซีท ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

8.2 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการเรียนร่วมโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1-3 ให้ประสบผลสำเร็จด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

8.3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องได้รับบทบาทของตนเอง และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนพิเศษเรียนร่วม และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงสุด

8.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาพิเศษ ปรับปรุง แก้ไขปัญหา และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด